La factura de la memòria

QUIM CURBET

La memòria és un indret que revisitem sovint. Cada dia ensopeguem amb tota mena d'andròmines que ens evoquen moments del passat, llibres que més enllà del seu contingut recordem on els vam llegir, olors que perduren a través dels anys i que sorgeixen de sobte darrere d'una cantonada. La Memòria -i això ho deia Walter Benjamin- obre expedients que el dret o la història donen per cancel·lats.

El record de Benjamin ressorgeix en aquestes terres regularment a finals de setembre, que és quan -l'any 1940- va arribar a Portbou fugint del nazisme. És un record cronològicament establert i sempre hi ha algú o altre que escriu articles sobre el tema o s'organitzen actes, més o menys oficials, i algú porta flors a la seva tomba, en honor seu o en el de molts altres que fugint del foc van caure a les brases.

La memòria i la intel·ligència són les bases sobre les quals la humanitat ha fonamentat la seva evolució com a espècie. Al contrari que les formigues, o les abelles, no portem la informació bàsica en l'ADN del nostre comportament social, l'hem de recordar i de reinventar cada generació. La civilització, la cultura, la justícia i la història són conceptes que no heretem genèticament sinó que els aprenem. Aquest sistema, com molts altres aspectes de la humanitat, és imperfecte i qualsevol error ens porta a un bucle sense sortida.

Aquest retorn permanent a un passat mal tancat, o mal acabat, és el que en podríem denominar la factura de la memòria, una factura simbòlica, però que curiosament en el cas de Walter Benjamin va ser una factura real, una factura que ha quedat guardada en el Museu d'Història, la factura de l'Hotel de Francia dirigida a «El hoy fallecido Benjamin Walter» i on es detallen totes les despeses de l'inquilí abans i després de la seva mort i que sumaven «salvo error u omisión» 166,95 pessetes de l'any quaranta.

Font del document:
http://www.diaridegirona.cat/girona/2016/09/28/factura-memoria/806399.html?utm_source=rss